

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HÖGSKOLAN FÖR SCEN OCH MUSIK

KONSTMUSIK KONTRA HÅRDROCK

Marcus Bengts

Examensarbete inom konstnärligt kandidatprogram i musik,
klassisk inriktning

Vårterminen 2013

Examensarbete inom konstnärligt kandidatprogram i musik, klassisk inriktning

15 högskolepoäng

Högskolan för scen och musik, Göteborgs universitet

Vårterminen 2013

Författare: Marcus Bengts

Arbetets titel: Konstmusik Kontra Hårdrock

Handledare: Einar Nielsen

Examinator: Harald Stenström

ABSTRACT:

Konstmusik och Hårdrock. Den ene har funnits i hundratals år och den andra i ca 40 år. Två musikgenrer, olika som natt och dag, eller?

Marcus Bengts jämför genrerna och gör en spännande upptäckt.

Har Konstmusik och Hårdrock något gemensamt eller inte?

Nyckelord:

Konstmusik jämförs med Hårdrock

Innehållsförteckning

Inledning	5
Ämne	5
Syfte	5
Vad menas med <i>Konstmusik</i> ?	5
Bakgrund	6
Min klassiska bakgrund	6
Min bakgrund inom hårdrock	6
Hur började jag med konstmusik?	7
Likheter och olikheter	8
Likheter	8
Pedalton	8
Folkmusik	8
Grovt	9
Virtuositeten	9
Rockvirtuositetens ursprung	10
Jimi Hendrix	10
Eddie Van Halen och Yngwie Malmsteen	10
Speltekniker	10
Tremolo	10
Den gemensamma arpeggio-tekniken <i>sweeping</i>	10
Opera	11
Yngwie Malmsteen	11
Olikheter	12
Skolning	12
Speltekniker	12
Tapping i hårdrock	12
Tapping i konstmusiken	13
Improvisation	13
Improvisation i Hårdrock	13
Improvisation i Konstmusik	13
Avslappning	14
Problem med att spela båda stilarna	14
Hur genrerna har påverkat varandra	14
Hur hårdrock har influerats av konstmusik	14
Hur konstmusik har influerats av hårdrock	14
Avslutningstankar	15
Trumset/slagverk	15
Möten mellan genrerna	16
Källor	17

Inledning

Ämne

Jag har valt att skriva om Konstmusik och Hårdrock.

Syfte

Jag tyckte att det skulle vara intressant att se vad de har gemensamt och inte.

Jag har spelat båda musikstilarna i många år och gillar dem väldigt mycket, så det kändes som ett naturligt val för mig att skriva. Jag har funderat på varför jag är intresserad av båda genrerna. De kan tyckas vara långt ifrån varandra, men de har likheter.

Varför spelar jag Konstmusik och Hårdrock? Varför skriver jag om det?

- Därför att jag tycker det är kul. Jag gör det för att uttrycka mig, för att jag känner att jag behöver det. Jag har mycket musik och känslor i mig som jag vill agera ut och musiken är ett bra verktyg för att göra det (jag tror att de flesta människor behöver uttrycka sig, men sen beror det på vad man menar med att uttrycka sig också.)

Vad menar man med uttryck? – Att beröra andra människor genom att spela musik. Det är det som är skillnad på musik och ljud.

Vad menas med *Konstmusik*?

I denna uppsats använder jag begreppet *Konstmusik* och för att undvika förvirring ska jag nu förklara begreppet *Konstmusik*. Jag hade själv problem med det förut, men jag har lärt mig att *Konstmusik* används när man ska beskriva det som brukar kallas för *Klassisk musik*. Använder man ordet *Klassisk musik* istället för uttrycket *konstmusik*, kan det i sin tur skapa förvirring - för det har egentligen att göra med *Klassicism* - en av epokerna inom *Konstmusik*.

Bakgrund

Jag har en bakgrund inom både konstmusik och hårdrock, där jag konstant har pendlat mellan genrerna.

Min klassiska bakgrund

Jag har spelat konstmusik i 7 år på kontrabas. Jag går nu i tredje året på klassisk musiker, på Högskolan för Scen- och Musik i Göteborg. Innan det gick jag 1 år på Musikkonservatoriets eftergymnasiala linje i Falun, 2 år på Bollnäs Folkhögskola och tre år på det musikestetiska programmet på Haraldsbogymnasiet i Falun. Det var först i andra året på gymnasiet att jag började spela kontrabas.

Jag har spelat på många konserter i många år med flera olika orkestrar; Göteborgs universitets symfoniorkester; Dalarnas-, Borlänges- och Södra Hälsinglands orkesterföreningar; musikkonservatoriets orkester, Falu ungdomsfilharmoniker, Falu ungdomsblåsorkester och Borlänge skolors musikkår.

Jag har spelat kammarmusik på HSM, bland annat Bachs Brandenburgkonsert nr 1, Dvoraks kontrabaskvintett och egna arrangerade baskvartetter.

Jag har spelat solo på diverse konserter, ansökningar, uppspelningar och masterclasses för bl.a. Edicson Ruiz, basist i Berlinerfilharmonikerna. Jag har spelat bl.a. följande soloverk: Bottesinis andra kontrabaskonsert, Reverie av Bottesini, Koussevitzkys kontrabaskonsert, Dittersdorfs kontrabaskonsert nr 2, Händels Oboekonsert (transkription), Vocalise av Rachmaninov, Eccles sonaten, Rachmaninovs cellosonat sats 3, och Hoffmeisters kontrabaskonsert.

Jag har tagit kontrabaslektioner hos baslärarna och musikerna: Jan Alm, Lars Ekström, Ove Lundström och Mario Gropsianu.

Det tog flera år efter att jag började spela konstmusik till att jag började lyssna på den. Inkörspöret till att lyssna på den blev mötet med hårdrocksgitarristen Yngwie Malmsteen.

Min bakgrund inom Hårdrock

Jag har aldrig tagit en gitarrlektion, men har haft väldigt många lektioner på både elbas och kontrabas. Så jag har överfört de kunskaperna till mitt gitarrspel.

Det hela började med att en kompis tyckte att jag skulle lyssna in mig på en Iron Maiden-skiva. Då blev jag hårdrockare och har varit det sen dess. Sen

efter flera år som hårdrocksgitarrist upptäckte jag Yngwie Malmsteen och blev som de flesta andra aspirerande gitarristerna, "helt såld" på det. Jag har spelat elgitarr i 10 år i flera hårdrocksband, men mest med mitt eget band *Tuck From Hell*, som vi har haft i 9 år. Där skriver jag även egna låtar. Vi spelar en typ av hårdrock som kallas för "Thrash Metal" - en stil som t.ex. banden Metallica, Slayer, Megadeth, Anthrax, Testament, Exodus använder.

Jag har med bandet haft många spelningar under flera år på pubar och klubbar runt om i Dalarna och på en festival som heter "Rockstad Falun". Vi har varit förband till bland andra Entombed, Hellfeuled, Lions Share, Amaranthine, Adept och även Astral Doors, som ligger på samma skivbolag som oss – det tyska Metalville. Vi spelade i början melodiös hårdrock (inspirerad av Iron Maiden) men böt sen till en mer riffbaserad hårdare stil (inspirerad av tidig Metallica), och det har vi spelat de senaste 5 åren. Jag har skrivit många hårdrockslåtar och lyssnat väldigt mycket på hårdrocksband och har varit på flera rock- och hårdrocksfestivaler såsom "Sweden Rock Festival" och "Wacken Open Air" i Tyskland, som för övrigt är världens största hårdrocksfestival. Jag har sett väldigt många hårdrocksspelningar på plats och på film och har många hårdrocksskivor. *Tuck From Hell* har släppt en skiva på ett tyskt skivbolag som heter "Metalville". Förutom hårdrockslåtar har jag även skrivit konstmusik-pastischer som jag lärt mig att göra här på skolan.

Hur började jag med konstmusik?

Jag blev övertalad till att börja spela kontrabas av min elbaslärare i gymnasiet som menade att det skulle ge mig en större chans att kunna försörja mig på musik. Det var dock först efter mötet med Yngwie Malmsteen¹ att jag började lyssna på konstmusik. Han blandade in konstmusik i sin hårdrock och gjorde det till en egen stil. Den kallas för "neoklassisk hårdrock". Malmsteen var influerad av främst barockmusik och hans hjältar var bland andra Vivaldi, Paganini och Bach. Han blandade denna nya stil med influenser från hårdrockband som Deep Purple. Deep Purple var faktiskt före Yngwie med att blanda in konstmusik-influenser, liksom även gitarristen Rhandy Rhoads (som spelade med legenden Ozzy Osbourne under Ozzys solokarriär). Yngwie gjorde det mer utbrett och tog det till en ny nivå, och det som var så häpnadsväckande var hans överlägsna virtuositet i "hårdrocksvärlden" under 80-talet när han blev känd.

Jag fastnade för de fina melodierna och kvintfall (Jag hörde dock i en intervju med honom att han hade "lånat material ganska friskt" av de gamla kompositörerna, vilket jag tolkar som att han snott en hel del, men han sa sen att det inte var olagligt då det var så längesedan de dog).

¹ Yngwie Malmsteen (svensk elgitarrvirtuos, (1963-)

LIKHETER OCH OLIKHETER

Vad har konstmusik för likheter och olikheter med hårdrock?

För att citera Jonn Palmér Jeppson, skribent i Hårdrockstidningen Close Up/Close Up (nr. 149 April 2013):

”Ska man bli misstänksam när pretentiösa hårdrockare som Joey DeMaio² (basist i bandet *Manowar*) börjar prata om klassisk musik som ”sin tids hårdrock”? Jag brukar mest himla med ögonen åt sådana uttalande – ”Om Paganini hade levt idag hade han spelat elgitarr”, ”Wagner var artonhundratalets Tony Iommi³” och så vidare – och tänka att det mest handlar om att snylta på större artisters renommé. *Graycons* cellospelande sångerska Jackie Perez Graz menar att parallellerna inte är tagna ur luften:

”Det finns absolut beröringspunkter mellan konstmusik och metal (hårdrock), försäkrar hon. Spelskicklighet är viktigt inom båda stilarna och båda föredrar en mer linjär kompositionsstil framför den traditionella rockens upprepningar. Dessutom handlar mycket klassisk musik om samma saker som hårdrock: det är död, tortyr, lidande, djävulspakter och väldigt intensiva känslor. När jag var liten och lyssnade på *Judas Priest* men inte spelade metal själv, kände jag att klassisk musik var tung på samma sätt. Men nu när jag spelar i ett metalband kan jag lyssna på Stravinskijs *Våroffer* och känna att det är tunga grejer. Det är inte konstigt om hårdrockare blir blåsta av stolen första gången de lyssnar på en klassisk symfoni.”

LIKHETER

Pedalton⁴

Hårdrocksriff består ofta av att man använder en lös sträng som pedalton, som man lägger in mellan ackord.

Pedalton används även ofta i Konstmusik och Folkmusik. Detta kan ses som en likhet.

Folkmusik

Stilarna kommer från folkmusik och det hörs. Det hörs speciellt tydligt i europeisk nationalromantisk konstmusik och i europeisk melodiös hårdrock, där vi har en stark, gammal folkmusiktradition till skillnad från

² Joey DeMaio, (amerikansk elbasist, spelar i bandet Manowar, (1954-)

³ Tony Iommi, (brittisk elgitarrist, spelat i bandet Black Sabbath, (1948-)

⁴ Pedalton, (bordun. D.v.s. när man ligger kvar på en ton i basen även fast ackorden ändras. Effekten blir att musiken ”flyter samman” och blir mer enhetlig)

USA. USA har en stor musikmarknad, men är ett ungt land om man jämför med t.ex. Sverige. Att vi har en stark folkmusiktradition gav bland annat upphov till att vi "räddade" hårdrocken under 1990-talet, just på grund av att vi har starka melodier "i blodet". USA har ingen folkmusiktradition på samma sätt. De har Countryn som motsvarighet, men inte folkmusik att falla tillbaka på, som vi gjorde.

Hårdrocken hade en svacka på 1990-talet i och med att den hade blivit mainstream, urvattnad till viss del och utslagen av grungen. Då kom en ny våg av hårdrock från ett ställe där man kanske minst väntade det – Göteborg i Sverige. Band som At The Gates och In Flames uppfann en ny stil - melodisk dödsmetal. Detta är en väldigt hård, snabb och intensiv musik. Dessa band gav upphov till hårdrockens återfödelse runtom i världen. Andra band som det svenska bandet Entombed, hjälpte också till. Entombed spelar dock vanlig dödsmetall, som är hårdare.

Grovt

Den romantiske kompositören Wagner använde sig bland annat av *Wagner-tuban* och *Octabass*⁵ för att få orkestern att låta grövre. Detta grova ljud finner man likaså i hårdrocksmiljön, för hårdrock är i regel också grov. Många band stämmer även ner instrumenten och sätter på grövre strängar för att få det grövre "soundet" (det kan vara allt från ett halvt tonsteg, till en oktav i de mest extrema fall, som t.ex. det svenska bandet Mesuggah har gjort). Den som först började stämma ner elgitarrer inom hårdrocken var Tony Iommi, gitarrist i det legendariska hårdrocksbandet Black Sabbath. Han blev av med långfingret och ringfingret på vänsterhanden i en jobbolucky i stålverket där han arbetade i Storbritannien. Därför han stämde han ner strängarna för att lättare kunna spela. Sen lät det ju jävligt fränt och han körde vidare på det. Det var stilbildande.

Sabbath är ansett av många som det första hårdrocksbandet, men vissa anser att det är Led Zeppelin. De kom samtidigt under 1970-talet. Sabbath spelade hårdare musik än Zeppelin. Sabbath var först ett bluesband, men efter ett biobesök på en skräckfilm fick de idén att skrämra folk i musik. De började då experimentera med sin musik och på så sätt var hårdrocken född.

Virtuositeten

Virtuositet är inget nytt egentligen, men har funnits i flera hundra år innan i konstmusiken. Det användes från 80-talet av hårdrocken, indirekt på grund av Jimi Hendrix. Han höjde ribban för gitarrspelet, vilket Yngwie Malmsteen och Van Halen senare vidareutvecklade.

⁵ *Octabass* - en jättestor kontrabas som man behöver vara två personer för att kunna spela på.

Rockvirtuositetens ursprung

Jimi Hendrix⁶

På 60-talet härskade legenden Hendrix med sin bluesrock i musikvärlden. Han gjorde otroligt mycket för gitarrspelet, men inte bara det - han var också experimentell samt en mästertlig showman, sångare, låtskrivare, improvisatör, arrangör och sin tids virtuos. En gitarrgud helt enkelt!

Eddie Van Halen⁷ och Yngwie Malmsteen

En annan gitarrgud var Eddie Van Halen. Han var en virtuos som tillsammans med Yngwie Malmsteen var inspirerade av den store virtuosen Paganini⁸. Deras utvecklande av gitarrspelets teknik sätter sin prägel även i dag, vilket har resulterat i många snabba gitarrister. Många personer liksom jag själv är påverkad av det i sitt gitarr- och basspel, och drar gärna av en snabb skala ibland.

Speltekniker

Tremolo

Tremolo används både inom konstmusik och hårdrock. Att spela tremolo innebär att spela fort med plektrumet eller stråken.

Den gemensamma arpeggio-tekniken *sweeping*

Denna teknik kallas i elgitarrrens värld för *sweeping*, därför att vänsterhandens fingrar snabbt sveper över greppbrädan. Det är nästan samma teknik i händernas roller när man tar greppen för arpeggiona i konstmusik som i hårdrock. Men skillnaden är att på elgitarren kan man inte ligga kvar med fingrarna på greppbrädan i ett ackord och bara dra plektrumet, som man gör på stråkinstrument (med stråke då förstås) utan man får bara trycka ner den sträng man spelar på. När man har spelat den, måste man dämpa den på en gång så att den inte klingar ut och krockar med nästa ton man spelar. Annars låter det illa. Om man spelar utan dist (distortion), alltså med rent ljud, behöver man inte dämpa strängarna, och då blir det samma metod som på ett stråkinstrument. Dock används "sweeping" uteslutande med dist). Det är svårare på elgitarr än på t.ex. kontrabas. För på elgitarr med dist måste man dämpa strängarna. Det behöver man inte när man spelar på

⁶ Jimi Hendrix, (amerikansk elgitarrist, (1942-1970)

⁷ Eddie Van Halen, (amerikansk elgitarrvirtuos, (1955-)

⁸ Niccolò Paganini, (italiensk violinvirtuos, (1782-1840)

kontrabas.

Opera

Hårdrockssångare blev inspirerade av den virtuosa sångstilen och vissa band även av det teatraliska. Exempel på detta är Rob Halford (Judas Priest) och Bruce Dickinson (Iron Maiden). Deras operainspirerade sångstilar har haft enorm påverkan på hårdrocken.

Många av de främsta hårdrocksmusikerna är inspirerade av konstmusik. Till exempel kraftfull mörk konstmusik som Wagner. Han ändrade om i orkestern. Han införde extra basar och tubor, och även en octabas, som är en jättelik kontrabas som det behövs två personer för att spela på; en person fick stå på en stol och byta toner på greppbrädan; och en annan fick spela med stråken. Wagner laddade på så vis upp bassektionen i sin orkester så att när de spelade, skakade konsertlokalen. Det var jävligt mycket bas. Det var första gången någon hade hört något liknande. Musiken var storslagen. De hade inga elektriska förstärkare, utan de var tvungna att ha en stor orkester för att låta mycket. Detta stora sound eftersträvas också i hårdrocksmiljön.

I och med Eddie Van Halen blev gitarren så distad att sätten att spela fiol blev relevant för gitarristerna. Gitarren hade tidigare varit mer lik pianot - när man slår an en sträng så dör den efter ett tag. Men med all dist som användes på gitarren och rundgången som kan uppstå så kan man hålla ut en ton väldigt länge och plötsligt så blir de klassiska modellerna relevanta på grund av att teknologin ändras.

Yngwie Malmsteen

Om man som jag har lyssnat mycket på Malmsteen så känner man väl igen spelstilen om man lyssnar på till exempel Femte Capricen av Nicolo Paganinis 24 capricer.

Yngwie Malmsten är enligt TIME Magazine en av tidernas tio mest inflytelserika gitarrister. Flyttade till Los Angeles som 19-åring. Grammynominerades för solodebuten Rising Force. Ett av hans album, Unleash the Fury, uppkallades efter ett omtalat raseriutbrott där han skällde ut en flygpassagerare. Känd för sitt mycket snabba gitarrspel med tydliga influenser från barockmusiken. Sonen Antonio är uppkallad efter Vivaldi. Har också komponerat en orkestersvit för elgitarr.⁹

⁹ Time Magazine

OLIKHETER

Skolning

Inom konstmusiken är det standard och väldigt viktigt att man skolas. Inom hårdrocken är det inte lika vanligt, men det förekommer. Det finns till exempel Guitar Institute of Technology (G.I.T.) i Hollywood där bland andra den världskända elgitarrvirtuosen Paul Gilbert har gått. Standard inom hårdrock är att man är självlärd på sitt instrument. Man lyssnar på skivor och tittar på videos och försöker härma sina idoler. Det är vanligast att man tar ut låtar på gehör. I konstmusik är det uteslutande tvärtom. Där används nästan bara noter. Om Hårdrock noteras, är det vanligast med tabulatur. Då noteras inte rytmen utan bara tonhöjderna med hjälp av siffror, uppritade på strängar. Siffrorna representerar banden på halsen. 1 är alltså första bandet på strängen och 12 är det tolfte bandet, och så vidare.

Är man självlärd inom klassiskt, vilket jag inte har någon erfarenhet av, så antar jag att man förr eller senare "stöter på patrull" om man ska spela med andra i orkester. T.ex. säger de då till om man spelar på ett fel sätt. Om man där bryter mot normerna får man nog inte lika många spelningar. Visst kan ju folk säga åt en hur man borde spela inom hårdrock om man gör något "tokigt" tekniskt t.ex., men det är inte lika noga i allmänhet enligt min erfarenhet. Med klassiskt är det så konservativt och noga med traditioner och allt, det är mer som en exakt vetenskap som man måste följa, och man har inte lika mycket svängrum. Undantag finns ju såklart, som t.ex. i modern konstmusik. Hårdrocken kan ju vara inrutad också men inte på samma sätt tycker jag.

Hårdrocken har ju också sina traditioner, även om den inte funnits i flera hundra år som klassisk musik.

Speltekniker

Tapping i hårdrock

Hårdrocksvirtuosen Eddie Van Halen förknippas med en teknik som heter *tapping*, där man använder både höger- och vänsterhanden på olika ställen på greppbrädan för att trycka ner strängen. Det blir som en slags drill fast med tre fingrar istället för två. Det gör att man kan spela ett arpeggio¹⁰ fort och ganska enkelt när man behärskat tekniken. Man använder sig av en kombination av *hammer ons* - slå ner med fingret på strängen och *pull offs* - där man drar fingret från strängen, ungefär som ett pizzicato på stråkinstrument. Man kan på så sätt spela brytna ackord och många gitarrister använder tekniken för att spela ackordföljder och citat från konstmusiken.

¹⁰ *Arpeggio* – När man bryter ackorden och spelar en ton i taget.

Tapping i konstmusiken

Jag har provat *tapping* på min kontrabas men det gick inget bra. Strängarna är för grova och jag tror inte den metoden är så lämplig inom konstmusik. Kanske om man använder den på en elförstärkt fiol, med distorsion för att ge den mer "kräm", för tekniken kräver elförstärkning, då den annars låter klent).

Dock används vänsterhandspizzicato inom konstmusiken, vilket är samma sak som en *pull of*.

Improvisation

I hårdrock är det oftast inte lika noga med att spela exakt rätt toner på exakt rätt ställe på exakt rätt sätt, som det är i konstmusik. Därför är konstmusik svårare att spela än hårdrock och många andra genrer också. I konstmusik kan det vara att man är 100 personer som ska spela så homogent som möjligt tillsammans, samtliga ändringar görs i tempo, dynamik, m.m.

I hårdrock är det mer att man har samma tempo och dynamik, vilket gör att det inte blir lika svårt att spela som konstmusik.

I hårdrock skrivs oftast låtarna av bandet själva där man kan komponera efter sin egen tekniska förmåga - till skillnad från situationen i en orkester – som oftast spelar gamla tekniskt krävande verk som är komponerade av historiska giganter som Beethoven bland andra. I den situationen har musikerna inte samma fördel som hårdrocksbanden utan de måste ha en så bra teknik att de kan spela nästan vad som helst.

Improvisation i Hårdrock

I hårdrock är det vanligast med skrivna solon. Men improvisation förekommer mycket oftare än i Konstmusik.

Improvisation i Konstmusik

Det är synd att det inte improviseras ofta i konstmusik, för det vore roligt, tycker jag. Undantaget är i modern Konstmusik, där instrumentalisten kan få improvisera, men där kompositören ofta har skrivit ungefär hur det ska arta sig. Men det finns också verk där det kan stå i noterna att man ska improvisera i t.ex. ca 30 sekunder helt fritt.

Inom Konstmusik var det för längesedan höjdpunkten på en solokonsert, när solisten improviserade en egen kadens¹¹, men det görs inte längre,

¹¹ *Kadens* - så kallade funktionsanalystermer - det är alltså ett mönster av ackord, som man kan använda i olika tonarter, så man bygger ackord på den första, fjärde och femte tonen i skalan, så om man då t.ex. spelar i tonarten C-dur så blir ackordföljden C, F, G. *Kadens* kan också vara ett slags avbrott i stycket där solisten spelar själv utan

vilket är tråkigt tycker jag. Bland andra Bach, var mästare i improvisation. Han kunde improvisera i bl.a. fyrstämmig sats¹² vilket är svårt.

AVSLAPPNING

Då kommer vi till det där med att spela avslappnat, vilket är praxis inom klassisk musik, men inte inom hårdrock, där man som självlärd mer fritt får göra som man vill. Om man tar lektioner av en gitarrlärare t.ex., då vill läraren antagligen att man ska spela avslappnat och med rätt teknik.

Problem med att spela båda stilarna

Det kan vara problematiskt att spela båda stilarna - man får se till att hålla dem åtskilda - så att man inte spelar konstmusik på ett hårdrockssätt när det inte ska vara det. Det har jag fått kritik för förut. Inte just med de orden, utan snarare att jag inte ska misshandla basen i konstmusik, när jag ska spela starkt.

En fördel av att spela båda stilarna är att man får mer bredd och då har mer bredd på sin "palett" att ta ifrån. Man har då fler referenser att

hämta ifrån när man ska spela, oavsett vad. När jag ska spela Shostakovich t.ex. så tänker jag att nu ska jag det spela som om det vore hårdrock.

Hur genrerna har påverkat varandra

Hur hårdrock har influerats av konstmusik:

Bandet Black Sabbath stal riffet till sin låt med samma titel, från "Mars" i Gustav Hols klassiska verk "Planeterna".
Bandet Metallica har präglats av deras dåvarande basist Cliff Burton, som hade en viss skolning i konstmusik. Burton blandade in konstmusik influenser till bandets riff och melodier.

Hur konstmusik har influerats av hårdrock:

Bandet apocalyptica, som består av klassiskt skolade cellister, har släppt

ackompanjemang och kan ta sig större friheter än annars i solokonserten.

¹² *Fyrstämmig sats* – Ett sätt att komponera på som följer vissa regler. Det är bra att använda t.ex. till en stråkbakgrund till en poplåt då det inte gör stämmorna så framträdande. Det blir en bra bakgrund som ger mer plats åt t.ex. huvudmelodin eller solisten. Idén är bland annat att stämmorna ska röra sig så lite som möjligt och helst ligga kvar på samma toner länge.

skivor med hårdrock på cello, både covers och egna låtar.

I mitt eget komponerande, när jag har gjort konstmusik-pastischer, har jag varit inspirerad av hårdrock. Jag är en hårdrockare som har lärt mig en del om hur man skriver konstmusik. När jag gjorde pastischerna, hade jag först skrivit hårdrock och sen gjort om den till konstmusik. Det är antagligen många fler som har gått samma väg.

Avslutningstankar

Avslutningsvis så tycker jag att mitt arbete har visat att stilarna har en hel del gemensamt och är besläktade.

Min baslärare Jan Alm sa en sak som jag håller med om: "Popmusik och klassisk musik är samma sak – båda är musik – den ena är bara mer utvecklad än den andra. *Tonika, subdominant* och *dominant* är ständigt återkommande i all musik sedan många århundraden tillbaka".

Faktum är att pop, hårdrock med mera, härstammar från salongsmusik, vilket är ett enklare slags konstmusik. Den uppkom som motreaktion mot konstmusiken när den hade blivit mer och mer avancerad. Folk ville ha musik som en bredare massa kunde spela och som passade i salonger som bakgrundsmusik. Tiden gick och den tog i slutändan form i bland annat pop.

Men vem är det egentligen som avgör om t.ex. Shostakovich inte är hårdrock? Visserligen kom hans musik före hårdrocken så han kan i verkligheten vara en av hårdrockens förfäder. (Han var ju egentligen väldigt inspirerad av Mahler, så man kan ju säga att hans "hårdrocks-uttryck" kommer från Mahler).

Trumset/slagverk

En sak det tog ett tag för mig att vänja mig med i konstmusik var att det inte fanns något trumset som höll takten. Jag var så van vid att alltid ha hört det i alla möjliga genrer och jag hade alltid tyckt att det var det som "förde musiken framåt", utan att det kändes som att musiken stod stilla eller saknade något (vilket är en sanning med modifikation, då till exempel snabba rytmer och ackordsbyten också för musiken framåt, tycker jag).

Visst används slagverk i konstmusik men inte riktigt på samma sätt tycker jag. Då handlar det snarare om att till exempel slå med timpani (stora pukor) eller virvlar för att markera och få fram effekter, snarare än att hålla ett trumkomp. Givetvis finns det undantag.

Möten mellan genrerna

Men tänk er om man spelade en symfoni av Shostakovich med ett

hårdrocksband? Eller tvärtom, att man spelade bandet Metallicas låtar med en symfoniorkester?

Att spela hårdrock med klassiska instrument har bandet Apocalyptica gjort. De består av klassiskt skolade cellister och har släppt en skiva där de spelar låtar av Metallica.

Att spela hårdrock med symfoniorkester har bl.a. Metallica gjort och även bandet Deep Purple som har tydliga konstmusikinfluenser. Det finns inspelningar och konsertfilmer på det. Metallica gjorde en spelning med San Franciscos symfoniorkester där Michael Kamen dirigerar. Han har även arrangerat låtarna för orkestern.

Jag tycker att Metallica låter bättre när de spelar själva utan orkester och även att konstmusik gör sig bättre i orkester än i band. I Metallicas fall med orkester så låter det ganska likt en modern symfoni, trots att musiken är enklare.

KÄLLOR

Kammarmusikföreläsningar på Högskolan för Scen- och Musik mellan år 2010-2013

Film: *Metal, a headbangers journey*

Yngwie Malmsteens radioprogram från *sommar i P3* 120630.

Tv-serien: *Så jävla metal* av SVT
Litteratur: Ozzy Osbournes biografi